

NARODOWY
INSTYTUT
FRYDERYKA
CHOPINA

XVI MIĘDZYNARODOWY KONKURS PIANISTYCZNY IM. FRYDERYKA CHOPINA
THE 16TH INTERNATIONAL FRYDERYK CHOPIN PIANO COMPETITION

Chopin
2010

GRAMOPHONE

październik | October 2010

03

ISSN 2082-2774

Warszawa | Warsaw, Poland

CULTURE_Q.PL

CHOPIN EXPRESS

DLA NAS | EXCLUSIVE → 5

RADOSŁAW
SIKORSKI
Dar Polski dla Europy
i świata | Poland's
gift to Europe
and the world

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY | FREE COPY

Argerich & Freire Perfekcja w duecie | Double perfection

ROZMOWA | INTERVIEW

Nelson Freire opowiada o swojej przyjaźni z Marthą Argerich. „Znamy się prawie pół wieku”. | Nelson Freire talks about his friendship with Martha Argerich. “We have known each other for almost half a century”. → 2

FELIETON | OPINION

Krzysztof Komarnicki: Wierzę w Jury. Trudno doszukać się wyraźnych błędów. | Krzysztof Komarnicki: In Jury I trust. It is hard to find errors. → 4

INSTRUMENTY | INSTRUMENTS

Marcin Majchrowski pisze o historii, budowie i rozmaitych modelach fortepianów wykorzystywanych na Konkursie. | Marcin Majchrowski writes about the history, construction and the different types of pianos in use at the Competition. → 6

I ETAP - KOLEJNOŚĆ
UCZESTNIKÓW |
1ST STAGE
AUDITIONS ORDER

NIEDZIELA, 3 PAŹDZIERNIKA |
SUNDAY, 3 OCTOBER :

- 10.00, Peng Cheng He, China
- 10.30, Marianna Prjevalskaya, Spain
- 11.00, Esther Park, USA
- 11.30, Maiko Mine, Japan
- 12.00 - 12.30
PRZERWA | INTERMISSION
- 12.30, Mirosław Kultyshev, Russia
- 13.00, Takaya Sano, Japan
- 13.30, Hyung-Min Suh, Republic of Korea
- 14.00, Leonard Gilbert, Canada
- 17.00, Mariko Nogami, Japan
- 17.30, Daniil Trifonov, Russia
- 18.00, Eri Mantani, Japan
- 18.30, Anke Pan, Germany
- 19.00 - 19.30
PRZERWA | INTERMISSION
- 19.30, Antoine de Grolée, France
- 20.00, Sheng-Yuan Kuan, Chinese Taipei
- 20.30, Kotaro Nagano, Japan
- 21.00, Jayson Gillham, Australia

PONIEDZIAŁEK, 4 PAŹDZIERNIKA |
MONDAY, 4 OCTOBER :

- 10.00, Shih-Wei Huang, Chinese Taipei
- 10.30, Hélène Tysman, France
- 11.00, Anna Fedorova, Ukraine
- 11.30, Leonora Armellini, Italy
- 12.00 - 12.30
PRZERWA | INTERMISSION
- 12.30, Airi Katada, Japan
- 13.00, Aljoša Jurinić, Croatia
- 13.30, Fei-Fei Dong, China
- 14.00, Claire Huangci, USA
- 17.00, Da Sol Kim, Republic of Korea
- 17.30, Soo Jung Ann, Republic of Korea
- 18.00, Ching-Yun Hu, Chinese Taipei
- 18.30, Naomi Kudo, Japan/USA
- 19.00 - 19.30
PRZERWA | INTERMISSION
- 19.30, Nimrod David Pfeffer, Israel
- 20.00, Rina Sudo, Japan

- ▲ 20.30, Paweł Wakarecy, Poland
- 21.00, Yaron Kohlberg, Israel

Martha i ja | Martha & me

» **Klaudia Baranowska: Wczoraj, na inauguracji XVI Konkursu Chopinowskiego, zagrał Pan z Marthą Argerich utwory Mozarta, Schuberta, Bartóka i Brahmsa. Skąd taki wybór?**

NELSON FREIRE: Bardzo rzadko grywam na fortepianie z innymi muzykami, właściwie gram tylko z Marthą. Tymczasem Martha często występuje z innymi pianistami. Nasz wspólny repertuar jest dość ograniczony.

» **Zegraliście Sonatę na dwa fortepiany i perkusję Bartóka, a nie było Chopina...**

Pamiętajmy, że Chopin skomponował tylko jeden utwór na dwa fortepiany, Rondo. Przed nami prawie miesiąc z jego muzyką. Uwielbiam utwory Chopina, ale na rozpoczęcie Konkursu warto zaprezentować coś innego. Wybraliśmy Sonatę Bartóka, bo obydwójce bardzo lubimy ten utwór, nagraliśmy go dwa razy na płycie, w wersji kameralnej i w wersji z orkiestrą. Muzyka fortepianowa Bartóka jest ofiarą pewnego stereotypu: często gra się ją agresywnie, siłowo. Jego nieliczne nagrania dowodzą zaś, że grał lirycznie i poetycko.

» **Pan chętnie gra muzykę Brahmsa, a Martha Argerich - podobno - szczególnie go lubi...**

Zawsze lubiłem Brahmsa, a Martha... cóż, to może wpływ jej nauczyciela, Friedricha Guldy, który Brahmsa nie lubił.

» **Od jak dawna grywacie razem?**

Szmat czasu. Znamy się prawie pół wieku. Spotkaliśmy się na studiach w Wiedniu. Grywaliśmy wtedy ot tak, dla zabawy. Marthę otaczało wielu ludzi. Od zawsze ich przyciągała. Ja trzymałem się raczej na uboczu, onieśmielony. Miałem zaledwie 14 lat. Lepiej poznaliśmy się potem, w Niemczech. Publicznie po raz pierwszy wystąpiliśmy w Londynie w 1968 roku. Graliśmy wówczas właśnie Sonatę Bartóka. Byliśmy słabo przygotowani i nie wyszło najlepiej. Następny wspólny koncert daliśmy dopiero po mniej więcej dziesięciu latach. Wtedy też nagraliśmy płytę dla Philipsa z utworami Ravela i Rachmaninowa.

» **Zaledwie w sierpniu grał Pan na festiwalu „Chopin i jego Europa”, a nie był to Pana pierwszy występ w Warszawie...**

Bardzo lubię grać w sali Filharmonii Narodowej. Cieszę się, że tym razem będę w Warszawie aż trzy tygodnie...

» **Zasiada Pan w Jury Konkursu. Czy zaproszenie przyjął Pan bez wahania?**

To bez wątplenia jeden z najważniejszych konkursów pianistycznych na świecie, o wielkim prestiżu. Dzięki transmisjom z przesłuchań jest prawie jak mistrzostwa w piłce nożnej!

» **Co jest najważniejsze w interpretacjach muzyki Chopina?**

Marthę otaczało wielu ludzi. Od zawsze ich przyciągała. Ja trzymałem się raczej na uboczu, onieśmielony. Miałem zaledwie 14 lat...

Trudno wyrazić to słowami... Oglądałem kiedyś w telewizji wywiad z Vladimirem Horowitzem. Pytany, co jest najważniejsze w grze na fortepianie, powiedział: „najważniejsze, by fortepian śpiewał”. Grając na fortepianie trzeba włożyć wiele wysiłku, by stworzyć iluzję śpiewu, inaczej niż na instrumentach smyczkowych. Trzeba umiejętnie odmierzać przerwy między nutami, opanować wiele innych umiejętności... Chopin doskonale panował nad tym instrumentem.

» **Uważa Pan, że niespełna dwudziestoletni pianista jest w stanie udźwignąć ciężar emocjonalny muzyki Chopina?**

Wiele ze swych arcydzieł Chopin napisał, będąc w tym wieku! Myślę, że jego muzykę może równie dobrze rozumieć młody, jak i dojrzały pianista. Wiek nie gra roli.

» **Ale Martha Argerich po zwycięstwie na Konkursach w Bolzano i Genewie w 1957 roku mogła wystartować w warszawskim Konkursie w 1960 roku, a poczekała jednak do kolejnego.**

To nie tak (śmiech). Na przygotowania poświęciła mniej niż rok! Byłem z nią w 1964 roku w Brukseli, gdzie zamierzała wystąpić na konkursie pianistycznym. Dopiero tam podjęła decyzję o udziale w Konkursie Chopinowskim w 1965 roku. Ja też byłem zgłoszony do tego Konkursu! W programie jest pewnie moje zdjęcie. Ale nie przyjechałem. Kilka miesięcy wcześniej wygrałem konkurs pianistyczny w Lizbonie, a do Konkursu w Warszawie był zgłoszony Arturo Moreira Lima, mój kolega. Uczyliśmy się u tej samej nauczycielki. Jeszcze jeden reprezentant Ameryki Południowej, to byłoby za dużo. Martha wygrała, Arturo zdobył drugą nagrodę.

» **Żałuje Pan? Może odniósłby Pan kolejny sukces...**

Z tymi sukcesami to bywało różnie. W Konkursie w Brukseli, w którym Martha ostatecznie nie wzięła udziału z powodu narodzin swojej pierwszej córki, odpadłem już po pierwszym etapie. Było to traumatyczne przeżycie, ale trzy tygodnie później wzięłem udział w Konkursie w Lizbonie i zwyciężyłem. Miałem 19 lat... Może z powodu porażki w Belgii, nie chciałem podejmować ryzyka i nie przyjechałem na Konkurs Chopinowski.

Martha was surrounded by lots of people. She always drew them. I usually kept to the side, a little timid. I was only 14 years old.

Nelson Freire, 28 sierpnia 2010. Festiwal Chopin i jego Europa | Nelson Freire, 28 August 2010. "Chopin and his Europe" festival

» **Klaudia Baranowska: Yesterday, to open the 16th Chopin Competition, you and Martha Argerich played Mozart, Schubert, Bartók and Brahms. Why this selection?**

NELSON FREIRE: I very rarely play the piano with other musicians, basically only with Martha. She frequently plays with other pianists. Our common repertoire is fairly limited.

» **You played Bartók's Sonata for Two Pianos and Percussion; there was no Chopin.**

Remember that Chopin composed only one piece for two pianos, the Rondo. We have nearly a month of his music before us. I love Chopin's compositions, but it was worthwhile to open the competition with something different. We picked Bartók's *Sonata* because we both really like this piece, we have recorded it twice, once in its original form and once in its orchestral version. Bartók's piano music is the victim of a certain stereotype: it is often played aggressively, forcefully. However, the few recordings of him that exist prove he played lyrically and poetically.

» **You like to play Brahms, while, supposedly, Martha Argerich does not particularly like him.**

I've always liked Brahms, while Martha... well, maybe it is the influence of her teacher, Friedrich Gulda, who did not like Brahms.

» **How long have you played together?**

Years and years. We have known each other for nearly half a century. We met while in school, in Vienna. We would play just for fun. Martha was surrounded by lots of people. She always drew them. I usually kept to the side, a little timid. I was only 14 years old. We got to know each other better later on, in Germany. We played in public for the first time in London in 1968. That is when we played Bartók's *Sonata*. We were not sufficiently prepared and it didn't come off well. We didn't play another concert together for another 10 years or so. That was also when we recorded an album together for Philips with compositions by Ravel and Rachmaninov.

» **It was only in August that you played at the "Chopin and his Europe" festival. That was not your first performance in Warsaw.**

I really enjoy playing at the Warsaw Philharmonic. I'm glad I get to spend three weeks in Warsaw this time.

» **You are a member of the Competition's jury. Did you accept the invitation without a second thought?**

This is, without a doubt, one of the most important piano competitions in the world, with great prestige. Thanks to the broadcasts of the rounds, it is almost like the football World Cup!

» **What is most important when interpreting Chopin's music?**

It's difficult to express in words... I once saw a television interview with Vladimir Horowitz. When asked what the most important thing in playing the piano is, he said, "The most important thing is for the piano to sing." When playing the piano, you have to put a lot of effort into creating the illusion of singing, in a different way than with stringed instruments. You have to measure the time between notes skilfully, and master many other skills... Chopin had excellent control over his instrument.

» **Do you think a pianist under 20 years of age can handle the emotional weight of Chopin's music?**

Chopin wrote many of his masterpieces when he was precisely that age. I think his music can be equally well understood by young or mature pianist. Age doesn't matter.

» **But Martha Argerich, after winning the competitions in Bolzano and Geneva in 1957, could have competed in Warsaw in 1960, but she waited for the next competition.**

It's not like that (laughter). She spent less than a year preparing! I was with her in 1964 in Brussels, where she planned on performing in a piano competition. It was there that she decided to take part in the 1965 Chopin Competition. I was also admitted to that competition! My picture is probably even in the programme, but I didn't come. Several months before, I won a piano competition in Lisbon, and my friend Arthur Moreira Lima had been admitted to the Warsaw Competition. We had studied with the same teacher. Another representative of South America would have been too much. Martha won, Arthur took second prize.

» **Do you regret it? It could have been another success for you.**

It hasn't been all successes. In the Brussels competition, where Martha ultimately did not play because of the birth of her first daughter, I didn't make it through the first round. It was a dramatic experience, but luckily, three weeks later I competed in Lisbon and won. I was 19 years old... maybe because of my failure in Belgium, I didn't want to risk it and come to the Chopin Competition. ♦

— rozmawiała/interview by KLAUDIA BARANOWSKA

I ETAP - KOLEJNOŚĆ UCZESTNIKÓW | 1ST STAGE AUDITIONS ORDER

WTOREK, 5 PAŹDZIERNIKA | TUESDAY, 5 OCTOBER

● 10.00, Eri Goto, Japan

▲ 10.30, Joanna Różewska, Poland

▲ 11.00, Yuma Osaki, Japan

● 11.30, Evgeni Bozhanov, Bulgaria

● 12.00 - 12.30

PRZERWA | INTERMISSION

▲ 12.30, Fares Marek Basmadji, Poland/Syria

● 13.00, Wai-Ching Rachel Cheung, China

● 13.30, Ishay Shaer, Israel

● 14.00, Guillaume Masson, France

● 17.00, Jiayi Sun, China

● 17.30, Hannah Sun, Australia

● 18.00, Yuri Shadrin, Russia

● 18.30, Bo Hu, China

● 19.00 - 19.30

PRZERWA | INTERMISSION

● 19.30, Louis Schwizgebel-Wang, Switzerland

● 20.00, Irene Veneziano, Italy

● 20.30, Nikolay Khozyainov, Russia

● 21.00, Yuri Watanabe, Japan

CZWARTEK, 7 PAŹDZIERNIKA | THURSDAY, 7 OCTOBER

OGŁOSZENIE WYNIKÓW I ETAPU | ANNOUNCEMENT OF THE 1ST STAGE RESULTS

Wierzę w jury

Dziś rozpoczynają się emocje konkursowe. Mamy nadzieję poznać nowych, wspaniałych pianistów. Będziemy spierać się o to, co wolno, a czego nie wolno we współczesnej chopinistyce. I jak co pięć lat będziemy się zrywać na Jury, że przepuściło pianistów grzecznych i przeciętnych, odrzucając artystów o własnej wizji Chopina, choćby i dalekiej od akademizmu.

Kiedy jednak patrzę na wyniki poprzednich Konkursów – zaczynam ufać Jury. Trudno się doszukać wyraźnych błędów tego Kolektywu, poza dwoma zdecydowanie nietrafnymi rozwiązaniami. Mam tu na myśli nieprzyznanie pierwszej nagrody na dwóch kolejnych Konkursach. Zwycięzca Konkursu musi dostać I nagrodę! I kropka.

Na ogół Jury podejmuje decyzje ze wszech miar słuszne, a *votum separatum*, zgłaszane co jakiś czas przez poszczególnych Członków, nie wytrzymuje próby czasu. Czy ktoś jeszcze pamięta, jakiemu pianiście przyznał specjalną nagrodę Artur Rubinstein? Również casus Pogorelića pozwalam sobie zaliczyć do sukcesów Jury. Ideą Aleksandra Michałowskiego było promowanie poprzez konkurs pewnego wzorca wykonania muzyki Chopina na kolejne lata. Nawet wielbicieli Pogorelića muszą się zgodzić, że był to wówczas pianista o dość liberalnym podejściu do tekstu, a dzisiejsze jego interpretacje, będące skrajnie subiektywnym odczytaniem dzieła Chopina, nie powinny pod żadnym pozorem być naśladowane przez młode pokolenie muzyków. Serb pozostaje jedynym w swoim rodzaju i jako taki w Konkursie nie mógł, z przyczyn podstawowych, zaistnieć. Podobnie – choć to przypadek przeciwny – rzecz

się ma z Mihaelą Ursuleasą, pianistką, którą osobście cenię i podziwiam, pod warunkiem wszakże, że nie gra Chopina.

Przeglądając listę zwycięzców puchnę z dumy. Na chybił trafił: Ohlsson, Pollini, Zimmerman, Blechacz, Argerich! Dang Thai Son, Czerny-Stefańska, Yundi Li, Harasiewicz... A wielka szkoła rosyjska? Oborin, Uniński... nawet Bunin – na swój sposób.

A dalsze miejsca? Przede wszystkim – liczni Polacy, którzy na trwałe wpisali się w chopinistykę światową i rodzimą. Ich przywołanie, choćby z nazwiska, jest tu niemożliwe. Inne nacje reprezentowane są przez Uchidę, Gililowa, Indjicia, Shebanową (która właściwie też jest „nasza”). Nie wszyscy pianiści z dalszymi nagrodami rozwinęli jednak wspaniałe kariery, ale wielu – tak.

Dlatego – wierzę w Jury. ◆

—KRZYSZTOF KOMARNICKI

DOMINIK SKURZAK

Piotr Paleczny, Andrzej Jasiński, Ewa Pobłocka, Dang Thai Son, Jury 2005

„Pianiści zasiadający w jury to wspaniali muzycy i ludzie. Ale konserwatywni [...]” stwierdził Aleksander Sułtanow i trudno mu odmówić słuszności. A jednak...

“Pianists sitting on the jury are great musicians and people. But they’re conservative,” said Aleksander Sułtanow – a fact difficult to deny. But still...

In Jury I trust

Competition emotions begin today. We hope to encounter new and fabulous pianists. We will debate what is and what is not allowed in modern Chopinism. Like we always do every five years, we will complain that the jury advanced safe and average pianists, rejecting artists with their own vision of Chopin, because this vision may be far from the academic.

However, when I look back on the results of previous competitions, I begin to trust the jury. It is hard to find clear errors of this collective, aside from two decidedly unfortunate solutions: here, I am thinking of their decision to not award the First Prize two competitions in a row. The winner must receive the First Prize! Period.

Generally, the jury makes the right decisions by any measure, and the *votum separatum* made once in a while by particular members does not pass the test of time. Does anyone remember which pianist received the special prize from Arthur Rubinstein? I also consider Pogorelich’s case a success of the jury. Alexander Michałowski’s idea was to promote a certain paradigm for performing Chopin’s music for the coming years through the competition. Even fans of Pogorelich must admit that he was a pianist with a rather liberal approach to the score and his current creations, being an extremely subjective reading of Chopin’s work, should not under any pretence be copied by the young generation of musicians. The Serb remains a one-of-a-kind phenomenon and, as such, he could not, by definition, succeed in the competition. Similarly with Mihaela Ursuleasa, though her case is a polar opposite,

– a pianist I personally prize and admire, provided she is not playing Chopin.

In reviewing the list of winners, I swell with pride. Just randomly: Ohlsson, Pollini, Zimmerman, Blechacz, or Argerich! Dang Thai Son, Czerny-Stefańska, Yundi Li, Harasiewicz... What about the great Russian school? Oborin, Uninski... even Bunin – in his own way.

What about the places further down the line? First of all, numerous Poles who have become permanent fixtures in world and domestic Chopinism. It is impossible to evoke them all by name here. Other nations are represented by Uchida, Gililov, Indjic, Shebanova (who is actually one of “ours”). Not all pianists with higher prizes developed equally fantastic careers – though many did.

That’s why in Jury I trust. ◆

—KRZYSZTOF KOMARNICKI

Chopin Muzeum

Tu można patrzeć, słuchać, dotykać, a nawet ucieścić powonieniem ulubionym zapachem Kompozytora. Zamiast biletu zwiedzający dostaje kartę zbliżeniową, która uruchamia multimedia. Na najmłodszych czeka specjalny kącik do zabawy. A miłośników starych zegarków zachwyci podarunek dla młodego Chopina od słynnej śpiewaczki Angeliki Catalani wykonany ze szczerego złota!

At this museum you can hear, see and touch the exhibits and even smell Chopin's favourite fragrance. A special smart-card will guide you through the interactive multimedia exhibits; there is a dedicated area for your children, too. And, if you like antique watches, you must see what the famous singer Angelica Catalani presented to the young Fryderyk – it's pure gold!

Mamy ostatni fortepian Chopina z Place Vendôme w Paryżu! | We have Chopin's last piano from Place Vendôme, Paris!

» ALICJA KNAST, KURATOR|CURATOR

Radosław Sikorski

MINISTER SPRAW ZAGRANICZNYCH |
MINISTER OF FOREIGN AFFAIRS

MSZ

Dar Polski dla Europy i świata

Wtym roku obchodzimy dwusetną rocznicę urodzin jednego z największych kompozytorów w historii muzyki. Cieszę się, że Rok Chopinowski stał się okazją do promocji Polski za granicą. Muzyka naszego rodaka, wyrastająca z kultury polskiej, jest znana i lubiana przez publiczność wszystkich sal koncertowych. Przepelniona miłością do Ojczyzny, ma także swój wymiar uniwersalny.

Chopin pozostawał wierny własnej indywidualności i przywiązaniu do wartości narodowych. Był w owych trudnych dla Polski czasach symbolem polskiej kultury w Europie. Jest takim symbolem także dzisiaj. Jego muzyka pozostaje jednym z najwspanialszych darów, jakie, my, Polacy, oferujemy zjednoczonej Europie i całemu światu. Jako Minister Spraw Zagranicznych ofiarowuję gościom z zagranicy wybór dzieł Chopina w interpretacji wybitnych pianistów zatytułowany: „Chopin, the essence of Poland”. Zestawy takie zabieram zawsze ze sobą w podróże zagraniczne.

Cieszę się, że w nadchodzących tygodniach będziemy mieli okazję posłuchać młodych muzyków z Polski i zagranicy, podczas rozpoczynającego się właśnie XVI Konkursu Chopinowskiego. Będzie to wydarzenie kulturalne i medialne na międzynarodową skalę. Trzymam kciuki za wszystkich uczestników, życząc im, aby muzyka Chopina, pełna emocji i harmonii, towarzyszyła ich karierze pianistycznej, a także wносиła wiele dobrych emocji do codziennego życia. ◆

Poland's gift to Europe and the world

This year, we celebrate the 200th anniversary of the birth of one of the greatest composers in the history of music. I am glad Chopin Year affords us an opportunity to promote Poland abroad. Our compatriot's music, which springs forth from Polish culture, is beloved by audiences in all concert halls. Saturated with love for his homeland, this music also has a universal dimension.

Chopin remained true to his individuality and his attachment to national values. During those times, which were so difficult for Poland, he was a symbol of Polish culture in Europe and he remains such a symbol today. His music continues to be one of the most magnificent gifts that we, as Poles, can offer a united Europe and the world. As Minister of Foreign Affairs, I offer international guests "Chopin, the Essence of Poland": a selection of Chopin's works interpreted by acclaimed pianists. I always take these compilations with me when travelling abroad.

I am glad that in the coming weeks we will have an opportunity to listen to young musicians from Poland and the world during the 16th Chopin Competition. It will be a cultural and media event on an international scale.

I will keep my fingers crossed for the participants, and hope Chopin's music, so filled with emotions and harmony, will accompany their piano careers and imbue their daily lives with fine emotions. ◆

KRÓTKO | BRIEFLY

● **NIEZNANE POSTACI HISTORYCZNE** Karol Goerner (daty życia nieznane) był waltornistą orkiestry Teatru Narodowego. Wystąpił na koncercie Chopina 17 III 1830 roku, a w programie ostatniego warszawskiego koncertu Chopina (11 XI 1830) znalazła się Symfonia Goenera. | **UNKNOWN HISTORIC FIGURES** Karol Goerner (dates unknown) was a horn player with the National Theatre Orchestra

in Warsaw. He took part in Chopin's concert on 17 March 1830; the programme of Chopin's "farewell" concert in Warsaw on 11 November 1830 included Goerner's Symphony.

● **F. CHOPIN 24 H** Radio Rumuńskie uczciło inaugurację Konkursu 24-godzinny maratonem Chopinowskim. 2 X na antenie odtworzone zostały wszystkie płyty z serii „The Real Chopin”. | Radio România celebrated the

inauguration of the Competition with a 24-hour music marathon. On 2 Oct. all 21 CDs from "The Real Chopin" series were broadcast.

● **W INTERNECIE | ONLINE EXTRA** Od dziś na stronie www.gramophone.co.uk redaktor Emma Baker będzie prowadzić specjalny blog na temat Konkursu. | Today our editor Emma Baker starts her Competition blog at www.gramophone.co.uk.

Emma Baker

Sekret olbrzyma | A giant's secret

MARCIN MAJCHROWSKI, Polskie Radio

Zwierzchu najczęściej politurowany na kolor głębokiej czerni. Jego korpus ma kształt wielkiego, ptasiego skrzydła (przeciętnie o długości 280 cm) i wspiera się na trzech masywnych nogach na kółkach. Jednak najistotniejsze dla fortepianu jest to, co kryje się w jego wnętrzu.

Spód instrumentu to płyta rezonansowa z drewna świerkowego. Nad nią – naciągnięte struny, ułożone krzyżowo: pojedyncze, grube, owinięte drutem dla dźwięków najniższych, dla średnich – po dwie, w tzw. „chórach”, a dla najwyższych – po trzy. W tylnej części, przeciwległej do klawiatury, wczepione są w ramę, z przodu zaś – nawinięte na kołki strojnicy. Aby wydobyć dźwięk, pianista musi uderzyć w klawisz. Ten – za sprawą mechanizmu pełnego dźwigni i sprężyn – porusza młotek. Gdy jego główka, obciążona specjalnym filcem uderza w strunę – pobudza ją do drgań, ale by odzywały się tylko struny uderzone, czuwają tłumiki. Dokładnie pośrodku klawiatury, pod korpusem fortepianu koncertowego, znajdują się trzy dźwignie nożne – pedały. Prawy służy do unoszenia wszystkich tłumików, co pozwala drgać strunom także po zwolnieniu klawisza – dźwięk dłużej wtedy wybrzmiewa. Lewy (*una corda*) brzmienie wycisza: przesuwając cały mechanizm w prawo, „zmusza” młotki do uderzenia tylko w jedną lub dwie struny z chóru. Trzeba jednak uważać, bo zabieg ten nie tylko łagodzi

dynamikę dźwięku, ale też zmienia jego barwę i może przynieść niezamierzone efekty. Jest jeszcze pedał środkowy, przedłużający wybrzmiewanie tylko wybranych dźwięków (fachowo nazywa się *prolongement* albo *sostenuto*); stosowany jest rzadko, w muzyce Chopina praktycznie nigdy.

Najstarszy zachowany fortepian – protoplasta współczesnych instrumentów, nazwany przez jego konstruktora Bartolomea Cristoforiego „gravicembalo col piano e forte” – pochodzi z 1720 roku i znajduje się w zbiorach Metropolitan Museum of Art w Nowym Jorku. Przez lata fortepian i jego mechanizm udoskonalano na tyle sposobów, że można by temu poświęcić opasłe tomy. Najważniejsze zmiany były dziełem budowniczych niemieckich. Kiedy w I połowie XIX wieku fortepian opanował estrady koncertowe, bynajmniej nie zakończył się proces jego ewolucji. Liszt, Chopin, Kalkbrenner i inni wirtuozowie tamtych czasów grali na fortepianach Pleyela i Érarda podobnych w konstrukcji do fortepianów nam współczesnych, ale jeśli porównać ich brzmienie i szczegóły budowy, okaże się, że XIX-wieczne instrumenty oraz te dzisiejsze dzieli bardzo wiele. Łączna siła naciągu strun fortepianów w czasach Chopina dochodziła do 7 ton. Współcześnie żeliwna rama „dźwiga” prawie 20 ton (to ciężar średniego człowieka!). Przekłada się to na nośność dźwięku, jego barwę oraz siłę brzmienia.

Na rozwój fortepianu w II połowie XIX wieku największy wpływ wywarł ambitny emigrant z Niemiec, osiadły w Nowym Jorku. Produkty Heinricha Engelharda Steinwega (który potem zmienił pisownię nazwiska na Henry E. Steinway) i jego rodzinnej manufaktury zawojowały świat. Wprowadzone przez firmę udoskonalenia – efekt pomysłowości i wielu lat doświadczeń – dziś chronione są ponad 130 patentami. Sztandarowy model koncertowego fortepianu Steinway & Sons nosi oznaczenie techniczne D 274, gdzie cyfry to długość w centymetrach. Pierwszy egzemplarz ujrzał światło dzienne w 1884 roku. Instrument produkowany jest do dziś i poza drobnymi szczegółami technicznymi niewiele się zmienił. Fabryki Steinwaya w Nowym Jorku i Hamburgu do dziś wypuściły na rynek około 25 tysięcy egzemplarzy tego modelu. Zawsze chwalony był za barwę i urodę brzmienia, nośność i klarowność dźwięku. Jego mechanika jest bardzo precyzyjna. Nie znaczy to, że Steinway jest instrumentem łatwym do okiełznania. Znawczy mawiają, że to fortepian dość trudny, „twardy” i wymagający siły, by ukazać

jego brzmieniowe walory. Pod tym względem mniej wymagające, „łżejsze w obsłudze” są japońskie instrumenty Kawai i Yamaha. Chętnie sięgają po nie młodzi pianiści, zwłaszcza w warunkach konkursowego stresu.

Należy jednak pamiętać, że nawet wśród fortepianów tej samej firmy, nie ma dwóch brzmień identycznie. „Z nimi, jak z ludźmi” – zwykli mawiać stroiciele, którzy opiekują się instrumentami na Konkursie Chopinowskim. Barwa dźwięku, a więc i ostateczny efekt artystyczny, w dużej mierze zależy od sposobu nastrojenia.

Outside, it is usually varnished a deep black. Shaped like a great bird's wing (usually about 2.8m long), it is supported by three, wheeled, lugubrious legs. The piano's most significant elements however, are hidden within.

At the bottom of the instrument, a spruce soundboard amplifies the piano's sounds. Above that is a criss-cross of taut strings, where single, thick, wire-wound strings belch bass tones, double strings (in unison) play the mid-tones, and triple strings sing treble. When the pianist strikes a key, the strings, attached to the frame in the rear (opposite the keyboard) and coiled onto tuning pins in front, emit sound. The key sets in motion a hammer through a mechanism using levers and springs. When the felt-covered hammer head hits the string, it makes it vibrate. Meanwhile, dampers make sure only the struck strings sound. The lyre, with levers called pedals,

Fortepiany do wyboru

W tym roku uczestnicy Konkursu mają do wyboru cztery marki fortepianów: Steinwaya, Yamagę, Kawai i – po raz pierwszy – Fazioli. Prawie trzy czwarte uczestników wybiera legendarnego Steinwaya D 274.

- **FAZIOLI** – włoska wytwórnia fortepianów, założona w 1981 roku przez pianistę i inżyniera Paolo Fazioli. Produkuje zaledwie około 120 fortepianów rocznie.
- **The KAWAI Musical Instruments Manufacturing Co. Ltd.** Japońska firma produkująca instrumenty muzyczne (klasyczne i elektroniczne), założona w Hamamatsu w 1927 przez Koichi Kawai. Obecnie jej obroty przekraczają miliard dolarów.
- **STEINWAY & SONS** – firma amerykańska, założona w 1853 roku w Nowym Jorku. W 2000 roku łączna produkcja instrumentów w wszystkich modelach przekroczyła 550 000 egzemplarzy.
- **YAMAHA** – japoński koncern działający w wielu branżach produkcyjnych. Założony w 1887 roku przez budowniczego organów i fortepianów, Torakusu Yamahę. Od 2007 roku właściciel legendarnej, austriackiej marki fortepianów Bösendorfer.

DOMINIK SKURZAK

Steinway. Rama i kołki | Frame and tuning pins

Marcin Majchrowski, dziennikarz Polskiego Radia, codziennie o 23.00 prowadzi studio konkursowe na antenie Dwójki | Marcin Majchrowski hosts the Competition Studio on Polish Radio 2, every day at 23.00

is beneath the centre of the keyboard. The right pedal lifts all the dampers, which allows the strings to continue vibrating and sustaining the sound, even after the pianist has released the keys. The left pedal (*una corda*) quiets all the piano's sounds: by moving the entire mechanism to the right, it forces the hammers to hit only one or two strings from the course. It must be used carefully, however, because it not only softens the sound, but also changes its colour and may unleash unexpected effects. The middle pedal sustains the sound of only selected notes (the technical term is sustain, *prolongement* or *sostenuto*); it is used rarely, and practically never in Chopin's music.

The oldest existing piano – the protoplast of its modern counterparts – was built in 1720 by Bartolomeo Cristofori, who christened it “gravicembalo col piano e forte”. It is in New York's Metropolitan Museum of Art collection.

To describe all improvements to the piano and its mechanisms over the years would require several thick volumes. German constructors made the most important changes. Though the piano ruled concert halls during the first half of the 19th century, its evolution was not at all complete. Liszt, Chopin, Kalkbrenner and other virtuosos of the age played on Pleyel and Erard pianos, similar in design to the pianos of today. However, when we compare their sound and design, it becomes obvious that 19th-century instruments differ greatly from their modern counterparts. The combined pull of a piano's strings in Chopin's time was 7 tonnes. The modern cast-iron frame can handle nearly 20 tonnes (the weight of a medium-sized tank!), which results in sound of greater range, more power and interesting hue.

An ambitious immigrant from Germany who settled in New York had the greatest influence on changes to the piano in the latter half of the 19th century. The products of Heinrich Engelhard Steinweg (who later changed his name to Henry E. Steinway) and his family shop conquered the world. The enhancements his company introduced through innovation and years of experience stand protected by over 130 patents. The flagship model of Steinway & Sons concert pianos is the D274, where 274 is the length in centimetres. The first model was unveiled in 1884. That instrument remains in production today with very few changes, some technical details aside. Steinway & Sons' shops in New York and Hamburg have produced about 25,000 units of this model to date. It has always been praised for the colour and beauty of its sound, and the range and clarity of its tone. However, that does not mean a Steinway is easy to tame. Experts say it is a difficult piano; they call it “hard”; one that demands strength to show off its sound. In this respect, Japanese instruments made by Kawai and Yamaha are less demanding

DOMINIK SKURZAK

Steinway na scenie sali koncertowej Filharmonii Narodowej | Steinway. Stage of the Concert Hall, Warsaw Philharmonic

The Competition's pianos

Participants in the 2010 Chopin Competition have four concert-piano brands to choose from: Steinway, Yamaha, Kawai and, for the first time, the Italian Fazioli. Nearly three-quarters of the participants have selected the legendary Steinway D274.

- **FAZIOLI** - Italian piano manufacturer established in 1981 by pianist and engineer Paolo Fazioli. It produces only about 120 pianos annually.
- **The KAWAI** Musical Instruments Manufacturing Co. Ltd. Japanese classical and electronic instrument maker established in Hamamatsu in 1927 by Koichi Kawai. Kawai is a multinational corporation, employing over 4,000 people, with sales exceeding \$1 billion.
- **STEINWAY & SONS** - American company established in 1853 in New York. In 2000, its total annual production of all piano models exceeded 550,000 units.
- **YAMAHA** - Japanese corporation involved in various market segments. Torakusu Yamaha, constructor of organs and pianos, established the company in 1887, and it is one of the world's oldest musical instrument manufacturers. In 2007, it acquired the legendary Austrian piano brand, Bösendorfer.

and “easier” to play. Young pianists, especially those dealing with the pressures of competition, favour these.

Keep in mind, however, that even among pianos of the same brand, no two sound alike. Piano tuners for the Chopin Competition even coined the expression “Pianos are like people”. The colour of the sound, and therefore the ultimate artistic effect, largely depends on the way a piano is tuned. ♦

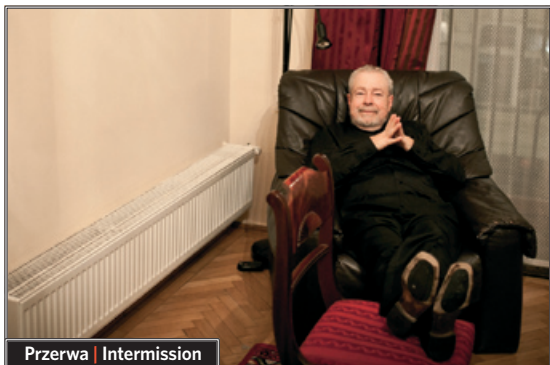
» **JUTRO W CHOPIN EXPRESSIE: CO INSPIROWAŁO CHOPINA? | TOMORROW WHAT INSPIRED CHOPIN?**

Na rozgrzewkę Mozart | Mozart to warm up

Brahms na cztery ręce | Brahms for four hands

Przerwa | Intermission

Publiczność prosi o bisy | People want encores

Andrzej Jasiński, Bogdan Zdrojewski, Waldemar Dąbrowski

Martha Argerich, Stanisław Leszczyński

CHOPIN EXPRESS OFICJALNY DZIENNIK XVI MIĘDZYNARODOWEGO KONKURSU PIANISTYCZNEGO IM. FRYDERYKA CHOPINA

WYDAWCA | PUBLISHER Instytut Adama Mickiewicza Polska CULTURE.PL | IAM.PL & Gramophone music magazine GRAMOPHONE.CO.UK

REDAKTOR NACZELNY | EDITOR-IN-CHIEF Aleksander Laskowski REDAKCJA ANGIELSKA | ENGLISH LANGUAGE EDITOR Emma Baker (Gramophone music magazine)

ZESPÓŁ | EDITORS Bartosz Kamiński, Krzysztof Komarnicki, Dominik Skurzak, Małgorzata Wende FOTO | PHOTO Wojciech Grzędziński, Bartosz Sadowski

PROJEKT | DESIGN Marek Zalejski LAYOUT & PREPRESS Studio Q

ORGANIZATOR XVI MIĘDZYNARODOWEGO KONKURSU PIANISTYCZNEGO IM. FRYDERYKA CHOPINA NARODOWY INSTYTUT FRYDERYKA CHOPINA
ORGANIZER OF THE 16TH INTERNATIONAL FRYDERYK CHOPIN PIANO COMPETITION THE FRYDERYK CHOPIN INSTITUTE WWW.NIFC.PL